

บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา. (2530). พระบาลีสูตตันตปิฎก ทีมนิยมหารรค พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับสังคายนาในพระบรมราชูปถัมภ์ พุทธศักราช 2530. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- _____ (2548). พระไตรปิฎก ฉบับสำหรับประชาชน ตอนว่าด้วยพระสูตร. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรมศิลปากร. (2529ก). จารึกในประเทศไทยเล่ม 2 อักษรปัลลava อักษรอนุ พุทธศตวรรษที่ 12-21. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- _____ (2529ข). “จารึกสถาปนาสีมา.” ใน จารึกในประเทศไทยเล่ม 1 อักษรปัลลava หลังปัลลava พุทธศตวรรษที่ 12-18, (หน้า 280-283). กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- _____ (2529ค). “จารึกเมืองเสนา.” ใน จารึกในประเทศไทยเล่ม 3 อักษรอนุ พุทธศตวรรษที่ 15-16, (หน้า 105-117). กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- _____ (2529ง). “จารึกบ่ออึก.” ใน จารึกในประเทศไทย เล่ม 3 อักษรอนุ พุทธศตวรรษที่ 15-16 กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- _____ (2534). บ้านปราสาท แหล่งโบราณคดีอีสานล่าง. นครราชสีมา: หน่วยศิลปากรที่ 6 นครราชสีมา.
- _____ (2531). ศิลปะถ้ำสกลนคร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____ (2533) ศิลปะถ้ำกลุ่มบ้านพื้อ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____ (2535). ศิลปะถ้ำสมัยประวัติศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ: ป. สัมพันธ์ พานิช.
- กรรมการ วิมลเกย� และจิรพัฒน์ ประพันธ์วิทยา. (2542). “ซื้อทัวร์ตีไนวัดจันทึก.” ใน สังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทย, (หน้า 388-390). กรุงเทพฯ: ศูนย์นานาชาติวิทยาศิรินธร.
- กลุ่มผู้เดินทาง อุบลราชธานี. (ม.ป.ป.) วันที่กันข้อมูล 12 ตุลาคม 2554, เข้าถึงได้จาก <http://www.era.su.ac.th/RockPainting/northeast/kloompateem/index.html>
- ก่องแก้ว วีระประจักษ์. (2541). การศึกษาวิเคราะห์จากเหรียญเงินสมัยทวารวดี. ศิลปกร 41(2), 90-95.
- คงเดช ประพัฒ์ทอง, (2520). การวิจัยเอกสาร โบราณเมืองต้น. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

ตรงใจ หุตางกฎ, วชรพร อังกูรชัย และดอกรัก พยัคศรี, (2546). จารึกเยชุมนาฯ 2 (นครปฐม).

กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

ชลิต ชัยครรชิต. (2531). พัฒนาการชุมชนอีสานก่อนประวัติศาสตร์. ศิลปวัฒนธรรม, 9 (3), 30-33.

จะเอม แก้วคล้าย. (2508). หลักที่ 32 จารึกเยชุมนาฯ บนสูปศิลา ใน ประชุมศิลชาจารึก ภาคที่ 3:

ประมวลจารึกที่พบในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคกลาง
ของประเทศไทย อันจารึกด้วยอักษร และ ภาษาไทย, ขอม, มอญ, นาดีสันสกฤต
(หน้า 5-6). กรุงเทพฯ: คณะกรรมการจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และ
โบราณคดี สำนักนายกรัฐมนตรี.

_____. (2529). จารึกเยชุมนาฯ 2 บนสูปศิลา ใน จารึกในประเทศไทย เล่ม 1: อักษร
ปีลคละ หลังปีลคละ พุทธศตวรรษที่ 12 – 14 (หน้า 79-82). กรุงเทพฯ: หอสมุดแห่งชาติ
กรมศิลปากร.

_____. (2537). จารึกบ้านหัวขัว. ศิลปากร 33(6), 92-95.

_____. (2542). จารึกบ้านกู่จาน หลักฐานพุทธศาสนาทายานในพุทธศตวรรษที่ 12.
ศิลปากร, 42(4), 89-93.

ชาร์ลส์ ไอยเอน และรัชนี ทศรัตน์. (2542). สยามศึกคำบรรพ์: ขุก ก่อนประวัติศาสตร์ถึงสมัย
สุโขทัย. กรุงเทพฯ: ริเวอร์ บุ๊คส์.

เชษฐ์ ติงสัญชลี. (2553). ลวดลายในศิลปะทวารวดี “ทีมา” และการตรวจสอบกับศิลปะอินเดียสมัย
กุปตากาญจน. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

_____. (2554). พระพุทธรูปอินเดีย. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.

ชอง นาสเซอเลียร์. (2530). พระพุทธรูปนาคปรก. ศิลปวัฒนธรรม, 9(2), 126-132.

เจ้อ สะตะเวทิน. (2527). วรรณคดีพุทธศาสนา เล่ม 1 ชุดที่ 10 พุทธศาสนา (พิมพ์ครั้งที่ 2).

กรุงเทพฯ: คุรุสภา.

เกลิม ยงบุญเกิด. (2507). อาณาจักรทวารวดีอีกครั้ง. กรุงเทพฯ: สามทหาร.

คำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. (2514). ตำนานพระพุทธเจดีย์เล่ม 2.

กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา.

ตี. ปี. อี. ซอโล. (2549). ประวัติศาสตร์อีซีเตะวันออกเฉียงได้: สุวรรณภูมิ – อุณาคเนย์ภาค
พิสدار (1-2) (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธวัช ปุณโณทก. (ม.ป.ป.ก). ศิลชาจารึกอีสาน. กรุงเทพฯ: พิมอักษรกิจ.

_____. (ม.ป.ป.ก). ศิลชาจารึกอีสานสมัยไทย..ลาว ศึกษาด้านอักษรวิทยาและประวัติศาสตร์
อีสาน. กรุงเทพฯ: คุณพินอักษรกิจ.

ธัช ปุณ โภทก. (2553). *วิพัฒนาการภาษาไทยและอักษรไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2554, 4 พฤศจิกายน). ศาสตราจารย์ สัมภาษณ์.

ธิดา สาระยา. (2532). (ศรี) *ทوارวดีประวัติศาสตร์ยุคต้นของสยามประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: เมืองโนราณ.

_____. (2537). *รัชโนราณในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: กำเนิดและพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธา.

_____. (2545). *ทوارวดี ต้นประวัติศาสตร์ไทย*. กรุงเทพฯ: เมืองโนราณ.

_____. (2546). *อาณาจักรเจนและประวัติศาสตร์อีสานโนราณ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: พิม yenพรินท์ติ้งเช็นเตอร์.

ธีรพงษ์ จตุรพาณิชย์. (2543). *พระพิมพ์กันทร์วิชัย นาคูน ฟ้าแಡดงยาง เมืองไพร พุทธศิลป์ทوارวดี*. เมืองโนราณ, 26(1), 94.

ธีรยุทธ บุญมี. (2547). *ความหลักหลายของชีวิต ความหลักหลายทางวัฒนธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ตายชาร.

นภสินธุ์ บุญลืออม. (ม.ป.ป.). *รายงานการขุดแต่ง-ขุดคืน-บูรณะและปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์โนราณสถานศาลาなるาขาว ตำบลถู่สันตระตน อําเภอนาคูน จังหวัดมหาสารคาม*. ขอนแก่น: สำนักงานโนราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 7.

บัญโภ ดาแสงสี. (2538). “เมืองจำปาศรี (นาคูน): ร่องรอยหลักฐานสำคัญของการจัดตั้งบ้านเมืองและประวัติความเป็นมา” ใน *พัฒนาการของรัฐในประเทศไทยจากหลักฐานทางโนราณคดี* (หน้า 46-59). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปรานันดิชโนรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระ. (2536). *พระปฐนสมโพธิคณา พิสดาร 29 ปริชลก. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์.*

_____. (2550). *ปฐนสมโพธิคณา. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.*

ปราณี แจ่มชุมเทียน. (2536). *แนวทางการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเมืองพิมัญโลก. เชียงใหม่: ส.ทรัพย์การพิมพ์.*

ปริชา ช้างขวัญยืน. (2549). *ปรัชญา กับ วิถีชีวิต*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. พาสุข อินทราวุฒ และคณะ. (ม.ป.ป.). *รายงานการขุดคืนเมืองโนราณฟ้าแಡดงยาง อําเภอกองล้าไสย จังหวัดกาฬสินธุ์*. ขอนแก่น: สำนักงานโนราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 7.

_____. (2531). *พุทธศาสนาและประติมานวิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

พาสุข อินทรารุษ และคณะ. (2542). ทوارวดี: การศึกษาเชิงวิเคราะห์จากหลักฐานทางโบราณคดี.

กรุงเทพฯ: อักษรสมัย.

_____. (2548). สุวรรณภูมิจากหลักฐานโบราณคดี. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภาคการพิมพ์.

_____. (2543). พุทธปฏิมาฝ่ายมหายาน. กรุงเทพฯ: อักษรสมัย.

_____. (2551). ทوارวดีธรรมจักร. กรุงเทพฯ: ภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พญาลิไทย. (ม.ป.ป.). ไตรภูมิพระร่วง หรือไตรภูมิกถา (พิมพ์ครั้งที่ 8). ม.ป.ท.

พระบ้าน (ความว่าด้วย) กับพระบ้าน (อรัญวาสี), (ม.ป.ป.) วันที่คืนข้อมูล 12 ตุลาคม 2554, เข้าถึงได้จาก
<http://board.palungjit.com/f181/พระบ้าน-ความว่าด้วย-กับ-พระบ้าน-อรัญวาสี-282783.html>.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเต โข). (2548). พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธ
ศาสนา ชุด คำวัด. กรุงเทพฯ: วัดราชโโรมาราม.

พระธรรมปีฎก (ป.อ. ปัญจติ). (2546). พจนานุกรมพุทธศาสนา ฉบับปรัมมาลศัพท์ (พิมพ์ครั้งที่ 10).
กรุงเทพฯ: เอส. อาร์. พรินติ้ง แอนด์ โปรดักส์.

พระอุตรคณาธิการ (ชวินทร์ สารคำ) และ จำลอง สารพัดนึก. (2530). พจนานุกรมบาลี – ไทย
ฉบับนักศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วันเรืองปัญญา.

พัชรี สาริกนุตร. (2538). “ประเพณีการฝังศพที่เมืองโบราณนครจำปาศรี อ.นาคูน จ.มหาสารคาม”
ใน พัฒนาการของรัฐในประเทศไทยจากหลักฐานทางโบราณคดี (หน้า 102-103).

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พิรยะ ไกรฤกษ์. (2528). “ประวัติศาสตร์คลีปะ ในประเทศไทย ฉบับคุณนักศึกษา”. กรุงเทพฯ:
อมรินทร์การพิมพ์.

_____. (2528). “คลีปะ โบราณวัตถุพบที่จังหวัดนครสวรรค์ ก่อนพุทธศตวรรษที่ 19”
นครสวรรค์: รัฐกิจกลาง. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.

การดี มหาขันธ์. (2553). คู่มือวิจัยเชิงประวัติศาสตร์. ชลบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.

มนีปั่น พรหมสุทธิรักษ์. (2530). “พระมหาจักรพรรดิราช”. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 8 (12),
9-11.

มยุรี วีระประเสริฐ. (ม.ป.ป.). พระพิมพ์คินแพสมัยทوارวดีที่พบที่นาคูน จังหวัดมหาสารคาม.
กรุงเทพฯ: ภาควิชาโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มหาวิทยาลัย.(2525). พระสูตรและอรรถกถา แปล บุททกนิกาย ภาคธรรมบท เล่มที่ 1
ภาคที่ 2 ตอนที่ 3. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย.

_____. (2525). พระสูตรและอรรถกถา แปล บุททกนิกาย ชาดก เล่มที่ 3 ภาคที่ 1,
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย.

แม่น้ำมูล. (ม.ป.ป.) วันที่ค้นข้อมูล 12 ตุลาคม 2554, เข้าถึงได้จาก [http://th.wikipedia.org/wiki/แม่น้ำมูล_\(ม.ป.ป.\)](http://th.wikipedia.org/wiki/แม่น้ำมูล_(ม.ป.ป.)) วันที่ค้นข้อมูล 1 พฤศจิกายน 2554, เข้าถึงได้จาก [http://th.wikipedia.org/wiki/ราชวงศ์โนรียะ_\(ม.ป.ป.\)](http://th.wikipedia.org/wiki/ราชวงศ์โนรียะ_(ม.ป.ป.)) วันที่ค้นข้อมูล 1 พฤศจิกายน 2554, เข้าถึงได้จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/ราชวงศ์โนรียะ>

รัชนี ทศรัตน์, ชาร์ล ไชแอม และอําพัน กิจงาม, (2552). การขาดกันที่เนินอุ โลก และ โนนเมืองเก่า.
กรุงเทพฯ: สามพันธ์.

รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง. (2551). ประวัติ แนวคิด และวิธีคิด คำว่าประวัติศาสตร์ศิลปะไทย.
กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.

_____. (2552). พระพุทธชรบและพระพิมพ์ทวารวดีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ดุษฎีนินพนธ์
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะไทย, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

ล้อม เพ็งแก้ว. (2550). คู่มือพุทธประวัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.
วิธิญาณวโรรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยา. (2521). วินัยนุช เล่ม 3. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัย.

วรรณวิภา สุนตตตา. (2548). สีเหลี่ยม วงกลม และแนวแกน แนวคิดสถาปัตยกรรม โบราณในเอเชีย
ตะวันออกเฉียงใต้. ศิลปวัฒนธรรม, 26(4), 154-165.

ศรีศกร วัลลิโภดม. (2529). อีสาน “ความสัมพันธ์ของชนชนที่มีอยู่เมือง กำแพงเมือง กับการเกิดรัฐ
ของประเทศไทย”. ศิลปวัฒนธรรม, 8 (1), 130-132.

_____. (2546). แนวหลักฐานโบราณคดี พลิกโฉมนหน้าประวัติศาสตร์ไทย แต่ง อารยธรรมอีสาน
(พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มติชน.

ศิริพจน์ เหล่านานะเจริญ. (2546). ประติมากรรมลัทธิคัมแบบประโคนชัย : หลักฐานศิลปกรรม
เริ่มแรกของสมัยประวัติศาสตร์ในที่ราบสูงโคราช. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาประวัติศาสตร์ศิลปะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศักดิ์ชัย สายสิงห์. (2547). ศิลปประวัติ: วัฒนธรรมพุทธศาสนาอยุคแรกเริ่ม ในศิลปะไทย.
กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.

ศักดิ์ชัย สายสิงห์ อรุณศักดิ์ กิ่งมณี และรุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง. (2552). ศิลปกรรมทวารวดีอีสาน.

ในเอกสารประกอบการบรรยายในโครงการ ตามรอยมรดกศิลปกรรมทวารวดีอีสาน (หน้า 1-104). กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาศิลปกรรมโบราณในเอเชียอาคเนย์ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สมเด็จกรมพระปรมานุชิตชินรส. (2536). พระปฐมสมโพธิกถา. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์น การพิมพ์.

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ. (2514). ตำนานพุทธเจดีย์ เล่ม 2. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของครุศภาก.

. (2469). ตำนานพุทธเจดีย์สยาม. ม.ป.ท. : โสกล屁พรรัตนagar.

สันติ เล็กสุขุม. (2543). ศิลปะในประเทศไทย ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 14-18. กรุงเทพฯ: ภาควิชา ประวัติศาสตร์ศิลปะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. เอกสารประกอบการบรรยาย.

. (2544). ประวัติศาสตร์ศิลปะไทย (ฉบับย่อ): การเริ่มต้นและการสืบเนื่องงานช่าง ในศตวรรษที่ 14-18. กรุงเทพฯ: ค่านสุธรรมการพิมพ์.

. (2545). กระหนกในดินแดนไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.

สุกัญญา เบานิด. (2554). โบราณคดีหลักสาระในดินแดนอีสาน-ล้านนา. อุบลราชธานี: สำนักศิลปากรที่ 11 กรมศิลปากร.

สุรพ ปุญญานุภาพ. (2550). พระไตรปิฎกฉบับประชาชน (พิมพ์ครั้งที่ 17). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏ。

สุรพ นาดพินธุ. (2550). รากเหง้าบรรพนคนไทย: พัฒนาการทางวัฒนธรรมสมัยก่อนประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มติชน.

สุรพ คำริห์กุล. (2549). แผ่นดินอีสาน. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.

สุรี มีผลกิจ และ วิเชียร มีผลกิจ. (2551). พุทธประวัติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภัทรคิศ ศิศกุล, หม่อมเจ้า. (2549). ประวัติศาสตร์เอเชียอาคเนย์ถึงพ.ศ. 2000. (พิมพ์ครั้งที่ 4).

กรุงเทพฯ: สามลดา.

. (2517). แผ่นเงินสมัยทวารวดีซึ่งบุคคลที่อำเภอกรุงศรีฯ จังหวัดมหาสารคาม. โบราณคดี, 5(3), 302-314.

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 9. (ม.ป.ป.). รายงานการขุดแต่งเพื่อการบูรณะ โบราณสถานเมือง升麻 ตำบล升麻 อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา: นครราชสีมา: สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 9.

เสถียร โพธินันทน. (2519). *ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา ภาคที่ 2 นามกูฎราชวิทยาลัย*.

แสง มนวิตร. ผู้แปล. (2514). คัมภีร์โลติวิสตระ พพระพุทธประวัติฝ่ายมหาบาน ตอน 2 กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

สำนักงานป्र้อมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. (2544). พุทธมณฑลอีสาน พระธาตุนาดูน มหาสารคาม. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.

สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 9. (ม.ป.ป.). รายงานการขุดแต่งเพื่อการบูรณะ โบราณสถานเมือง升麻 ตำบล升麻 อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา: ม.ป.ป.

สำนักงานศิลปากรที่ 9 ขอนแก่น. (ม.ป.ป.). ข้อมูลภาพถ่ายเก่าเมืองโบราณพ้าแಡดสหงยาง อำเภอ กมลาไ比我 จังหวัดกาฬสินธุ์. ขอนแก่น: ม.ป.ป.

สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติน้ำตกเชียง. (2550). Murdoch's Museum Ban Chiang Heritage. กรุงเทพฯ: สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ.

อ.ป. (นามแฝง). (2523). พุทธประวัติจากพระ โอมร์. กรุงเทพฯ: ธรรมทานมูลนิธิ.

อรุณศักดิ์ กิ่งมณี. (2552). องค์ความรู้เรื่องใบเสมาอีสาน. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.

อุไรรัตน์ วรศรีวนิช. (2531). สารกognition ของบ้างหลักในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใน เอกสาร ประกอบการประชุมทางวิชาการระดับชาติฟรังเศสไทย ครั้งที่ 1. ดินแดนไทยจากยุค ประวัติศาสตร์ตอนต้นจนถึงคริสตศตวรรษที่ 15 (หน้า 501-514). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร

อำเภอ กมลาไ比我 จังหวัดกาฬสินธุ์. (ม.ป.ป.) วันที่ คืนข้อมูล 27 พฤศจิกายน 2554 เข้าถึงได้จาก <http://maps.google.co.th/maps?hl=th&tab=w1>

อำเภอเกยตรดี จังหวัดร้อยเอ็ด. (ม.ป.ป.) วันที่ คืนข้อมูล 27 พฤศจิกายน 2554 เข้าถึงได้จาก <http://maps.google.co.th/maps?hl=th&tab=w1>

อำเภอ กันทรลักษ์ จังหวัดมหาสารคาม. (ม.ป.ป.) วันที่ คืนข้อมูล 27 พฤศจิกายน 2554 เข้าถึงได้จาก <http://maps.google.co.th/maps?hl=th&tab=w1>

อำเภอ นาดูน จังหวัดมหาสารคาม. (ม.ป.ป.) วันที่ คืนข้อมูล 27 พฤศจิกายน 2554 เข้าถึงได้จาก <http://maps.google.co.th/maps?hl=th&tab=w1>

อำเภอ โนนสูง จังหวัดนครราชสีมา. (ม.ป.ป.) วันที่ คืนข้อมูล 27 พฤศจิกายน 2554 เข้าถึงได้จาก <http://maps.google.co.th/maps?hl=th&tab=w1>

- อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ (ม.ป.ป.) วันที่คืนข้อมูล 27 พฤศจิกายน 2554 เข้าถึงได้จาก
<http://maps.google.co.th/maps?hl=th&tab=w1>
- อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร (ม.ป.ป.) วันที่คืนข้อมูล 27 พฤศจิกายน 2554 เข้าถึงได้จาก
<http://maps.google.co.th/maps?hl=th&tab=w1>
- อำเภอสูงเนิน จังหวัดนราธิวาส (ม.ป.ป.) วันที่คืนข้อมูล 27 พฤศจิกายน 2554 เข้าถึงได้จาก
<http://maps.google.co.th/maps?hl=th&tab=w1>
- อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ (ม.ป.ป.) วันที่คืนข้อมูล 27 พฤศจิกายน 2554 เข้าถึงได้จาก
<http://maps.google.co.th/maps?hl=th&tab=w1>
- อำเภอหนองหาร จังหวัดอุดรธานี (ม.ป.ป.) วันที่คืนข้อมูล 27 พฤศจิกายน 2554 เข้าถึงได้จาก
<http://maps.google.co.th/maps?hl=th&tab=w1>
- Higham, C.F.W. (1996). *The Bronze Age of Southeast Asia*, Cambridge University Press,
 Cambridge.
- Dau Tuan Nam. (2551). ระบบ “พี” ของกลุ่มคนไทยในเขตกรีโ居 จังหวัดแหะอัน เวียดนาม.
ศิลปวัฒนธรรม, 29 (9), 151-153.
- Diffloth, G. (1981). *Austroasiatic Languages: Essays in Honour of H.L. Shorto*. London:
 School of Oriental and African Studies University of London
- Welch, D. J. and McNeill, J. R. (1991). *Encyclopedia of Prehistory: Volume 3: East Asia and Oceania*. Melvin Ember.
- White, J. C. (1982). *Ban Chiang: Discovery of a Lost Bronze Age*. Washington, DC.:
 University of Pennsylvania.